

Hieronder vindt u een lijst van alle vlinder- en libellenwerkgroepen. Tenzij anders vermeld zijn onderstaande werkgroepen vlinderwerkgroepen.

Achterhoek

Silvia Reinderink
Beatrixstraat 2a
7151 DL Eibergen

Achterhoek-West

Marcel Hendriks
Moerbeibloesem 29
7006 MP Doetinchem
marcelhendriks@wish.net

Insectenwerkgroep Alblas-serwaard

A.W. Sommer,
Spijksedijk 6-c
4207 GN Gorinchem

Alphen aan den Rijn

Dinky van Berkel
Kromme Aarweg 3a
2403 NB Alphen a/d Rijn
stef.strik@planet.nl

Amersfoort

Monique Heijink
Mandolinestraat 14
3822 DW Amersfoort
r.deman@archis.nl

Apeldoorn

Arend van Werven
Honte 3
7333 HR Apeldoorn
avwerven@wish.nl

Barneveld

Anko de Graaff
Vliegersveldenlaan 30
3771 XG Barneveld
a.m.degraaff@vet.uu.nl

Bergeyk/Eersel

Trudy Visser
Van Beverwijkstraat 13
5571 BR Bergcyk
theoreijnders@gironet.nl

Bijloop en Turfvaart

Marga van Hassel
Zundertseweg 66
4715 CK Rucphen

Vlinder- en libellenwerk-groep Brabant Oost

Dick Rakhorst
Fokkershoek 29
5473 VD Heeswijk
gdrakhorst@home.nl

Namen

Naar aanleiding van het artikel over de Vogezen/Elzas in het vorige nummer ontvingen wij een reactie van Joan ten Broeke. Deze miste de Latijnse namen van de vlinders, waardoor deze moeilijk te vinden waren in Thie-me's vlinder-gids. De redactie heeft zich hierover beraden en besloten bij artikelen over buitenlandse dagvlinders in het vervolg keurig de Latijnse namen erbij te zetten. Bij artikelen over Nederland worden geen Latijnse namen vermeld. De 54 soorten die er nog zijn, zullen naar verwachting geen problemen opleveren.

Lezersaanbieding:

Op pad met On Track

On Track is een organisatie die via haar website www.ontrack.nl wandel- en fietsroutes door de natuur aanbiedt in heel Nederland. On Track wandelroutes zijn zorgvuldig uitgezocht, voorzien van een duidelijke plattegrond, bondig geschreven, variëren van een ommetje tot een stevige dagtoer en leiden over onverharde paden.

De fietstochten van On Track variëren van 22 tot 66 km, zijn zorgvuldig uitgezocht, voorzien van een duidelijke plattegrond, bondig geschreven en leiden over smalle paden. Weleens reeën een landweggetje zien oversteken, rijpe korenvelden geroken of spechten horen roffelen aan een boom? Binnen enkele uren ontdekt u met On Track meer, dan waar u anders een dag over zou doen.

Met een abonnement op On Track kunt u een jaar lang kiezen uit een groot scala aan fiets- en wandeltochten. In samenwerking met ON TRACK kan De Vlinderstichting haar donateurs een mooie aanbieding doen: een jaarabonnement voor € 5,- in plaats van € 12,50. Hoe maakt u gebruik van deze aanbieding? Maak € 5,- over op bankrekeningnummer 21.24.88.074 t.n.v. De Vlinderstichting in Wageningen. Na ontvangst van dit bedrag krijgt u van ons schriftelijk bericht hoe u gebruik kunt maken van de wandel- en fietsroutes van On Track. Twijfelt u nog? Neem dan eerst eens een kijkje op www.ontrack.nl!

Commissaris der Koningin W. van Gelder overhandigt aan Henk Wagenaar van de werkgroep een kunstwerk.

Stimuleringsprijs voor werkgroep Zeeland

Het Prins Bernhard Cultuurfonds Zeeland heeft de vlinder- en libellenwerkgroep van Zeeland de stimuleringsprijs toegekend. Op 13 mei jl. werd de prijs in de vorm van een bedrag van € 10.000 en een kunstwerk door de Commissaris van de Koningin W. van Gelder aan Henk Wagenaar van de werkgroep overhandigd. De prijs is toegekend als blijk van waardering voor de inzet van 70 vrijwilligers die in tien jaar tijd de verspreiding van de Zeeuwse dagvlinders in kaart hebben gebracht. Daarnaast heeft de werkgroep zich ook altijd ingezet voor een beter beheer van natuurgebieden en wegbermen voor vlinders en worden veel projecten uitgevoerd op het gebied van educatie. De Vlinderstichting feliciteert de werkgroep met deze bijzondere prijs, waardoor niets nu de uitgave van het boek over de dagvlinders in Zeeland meer in de weg staat.

Nieuwe inventarisatieatlas flora- en fauna-onderzoek voor vrijwilligers

In de loop van juni hebben 13.000 vrijwilligers in Nederland - waaronder die van De Vlinderstichting - de nieuwe topografische inventarisatieatlas cadeau gekregen voor hun belangrijke bijdrage aan het onderzoek van de flora en fauna in Nederland. De inventarisatieatlas is gerealiseerd dankzij samenwerking tussen Vogelbescherming Nederland, de Vereniging Onderzoek Flora en Fauna (VOFF) en Staatsbosbeheer en met financiële ondersteuning door het VSBfonds en het Prins Bernhard Cultuurfonds.

Met behulp van deze atlas kunnen vrijwilligers zich oriënteren bij hun veldonderzoek en de juis-

te plaats van hun waarnemingen vastleggen. De gegevens die zij verzamelen worden opgeslagen in databanken en ter beschikking gesteld ten behoeve van natuurbeheer, natuurbelief en wetenschappelijk onderzoek. Deze gegevens vormen voor overheid, bedrijven en natuurbeschermingsorganisaties een van de belangrijkste informatiebronnen over de toestand van de natuur. Actuele, gedetailleerde kennis over het voorkomen van bedreigde planten en diersoorten is van groot belang om hun leefgebieden veilig te stellen. Deze nieuwe topografische inventarisatieatlas vervangt de oude uit 1981, een initiatief van Staatsbosbeheer, die al enige jaren is uitverkocht. De atlas is nu in kleur, bevat actuele kaarten met een schaal van 1:69.000 en is makkelijker in het gebruik dankzij een duidelijke vermelding van kilometerblokken, Amersfoortcoördinaten en plaatsnaamregister.

Jaarverslag 2002

Het jaarverslag 2002 van De Vlinderstichting is verschenen. De opzet en indeling zijn dit jaar geheel vernieuwd. U kunt het jaarverslag lezen op www.vlinderstichting.nl onder de knop Organisatie.

Hebt u geen internet, dan kunt u het jaarverslag bestellen tegen vergoeding van de handling- en verzendkosten (€ 3,50) via de bestelkaart in dit blad.

Campagne tegen klimaatverandering

De natuur in Nederland raakt zichtbaar ontregeld door klimaatverandering. Vooral het steeds

vroeger beginnende en steeds warmere voorjaar heeft grote invloed. Bij vlinders en libellen zijn de gevolgen goed te zien. Vliegtijden verschuiven, zuidelijk levende soorten rukken op en kwetsbare soorten in droge en vochtige biotopen dreigen in sommige gevallen geheel uit ons land te verdwijnen. Ook vogels en planten, onmisbare schakels in de natuurlijke keten, raken door de warmte van slag. Deze onnatuurlijke klimaatverandering gaat zo snel dat de natuur zich niet aan kan passen. Het geven van voldoende ruimte, door bijvoorbeeld versterking van de Ecologische Hoofdstructuur, kan de schade aan de natuur beperken. Maar de oorzaak van klimaatverandering wordt er niet door aangepakt.

Klimaatverandering komt vooral door ons vervuilende en verspilende energiegebruik. Hoewel de overheid zich internationaal heeft verplicht om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen, gebeurt er te weinig en gaat het te langzaam. In Nederland hebben we bijvoorbeeld een hele schone energiebron: wind. Als we willen, kan binnen een paar jaar de helft van alle huishoudens op windenergie draaien. Dat voorkomt klimaatverandering en helpt de natuur beschermen. Maar dan moet de overheid wel snel een goed windenergiebeleid gaan voeren.

Milieudefensie is samen met een aantal natuurorganisaties een campagne begonnen om de overheid op te roepen meer werk van windenergie te maken. De Vlinderstichting heeft zich bij deze campagne aangesloten. In deze Vlinders vindt u een actiekaart voor de Minister van Economische Zaken, die verantwoordelijk is voor het energiebeleid. Als u de actiekaart snel opstuurt, zorgt Milieudefensie er samen met De Vlinderstichting voor, dat de kaart bij de minister terecht komt.

Wij houden u op de hoogte. Zie ook www.milieudefensie.nl/klimaat

www.gentiaanblauwtje.nl

Niet alleen de groene glazenmaker heeft een eigen website, zoals u elders in dit blad kunt lezen. Half juni is er nog een nieuwe website gelanceerd: www.gentiaanblauwtje.nl. Het

gentiaanblauwtje is een kenmerkende dagvlinder van natte heide en schraallanden. De stand van de soort is de laatste tientallen jaren hard achteruit gegaan. Daarom is het nodig maatregelen te nemen voor het behoud van het gentiaanblauwtje in ons land. De Vlinderstichting zet zich samen met natuurbeherende organisaties, particuliere landeigenaren, vrijwilligers en de overheid in voor de bescherming van deze vlinder.

De website geeft informatie over zowel de soort zelf als de voortgang van het Beschermingsplan Gentiaanblauwtje. Het beschermingsplan heeft een looptijd van 2003-2007. Binnen deze tijd moeten de voorwaarden zijn geschapen voor een duurzaam behoud van deze vlinder.

Uitbreiding habitatrichtlijgebieden onvoldoende

De Vlinderstichting heeft in februari gebruik gemaakt van de inspraakmogelijkheid bij de aanmelding door Nederland van speciale beschermingszones onder de Europese Habitatrichtlijn (zie vorige nummer van Vlinders). Het Ministerie van LNV heeft in mei de definitieve lijst gepubliceerd. Onze voorstellen voor uitbreidingen ten behoeve van de spaanse vlag en de gevleete witsnuitlibel zijn helaas niet overgenomen. In het Roerdal is wel op ons verzoek een uitbreiding opgenomen ten behoeve van het donker pimpernelblauwtje. Helaas heeft het ministerie gekozen voor het aanmelden van slechts enkele percelen nabij Posterholt. Weliswaar liggen die percelen in het leefgebied van de soort maar ze zijn te klein om een duurzame instandhouding te kunnen realiseren. Deze soort heeft een mozaïek nodig van landschapselementen met geschikte habitat (nectarplanten, grote pimpernel als

waardplant, knooppieren), zoals wegbermen en slootoevers. Dan kunnen tijdelijk ongunstige omstandigheden op de ene plek worden overbrugd op een andere plek. Ander grondgebruik, zoals landbouw en recreatie, hoeft hiermee niet te conflicteren. Sterker, het gebied ten zuiden van het Roerdal leent zich bij uitstek om op een slimme manier rekening te houden met verschillende belangen en toch de bescherming van de soort duurzaam te regelen. Aanmelding van een groot gebied, zoals voorgesteld door De Vlinderstichting, had zo'n situatie kunnen creëren. Daar komt bij dat door de Dienst Landelijk Gebied al initiatieven zijn genomen om te komen tot afspraken met beheerders over beschermingsmaatregelen voor het donker pimpernelblauwtje. Aanmelding onder de Habitatrichtlijn had daarvoor een goede stimulans kunnen zijn. Wij zullen het ministerie daarom blijven aanspreken op een goede bescherming van deze soort want de nu besloten beperkte uitbreiding is echt een gemiste kans. Gelukkig kan dit stukje positief eindigen. Dankzij de provincie Noord-Brabant is het aangemelde gebied De Moerputten bij 's-Hertogenbosch sterk vergroot ten behoeve van de bescherming van donker pimpernelblauwtje en pimpernelblauwtje. Een prima actie!

PWN voert actie voor vlinders

PWN is een Noord-Hollands bedrijf (hoofdkantoor in Velsbroek) dat staat voor zuiver en betrouwbaar drinkwater en beheer van duin- en natuurgebieden. Deze zomer voert PWN actie voor vlinders. Er staat een aantal vlinderactiviteiten op stapel en in Duinleven, dat bezorgd is bij 30.000 adressen in het verspreidingsgebied van de PWN, wordt aandacht besteed aan vlinders. Kinderen die meedoen aan de vlindertekenwedstrijd kunnen op hun inzending extra postzegels bijplakken. De opbrengst komt ten goede aan De Vlinderstichting. De inzendingen zijn vanaf half augustus te bewonderen in de bezoekerscentra De Hoep en De Zandwaaier.

Insectenwerkgroep Culemborg

Annette van Berkel
Akkerwinde 9
4102 JJ Culemborg
ahvanberkel@planet.nl
www.nvwc.nl

Den Bosch e.o.

Ko Bieman
Benedictijnenborch 20
5241 KP Rosmalen
bier1@home.nl

Den Helder

Klaas Kaag
Kofstraat 14
1784 RP Den Helder
Klaas.Kaag@hetnet.nl

Dongen (Ken en Geniet)

Fia Grootzwagers
Triangelaan 17
5101 AG Dongen
fia.grootzwagers@wanadoo.nl

Drenthe

Jelle de Vries
Zuideresweg 10
9441 TZ Orvelte
r&w.ketelaar@castel.nl

't Duumpje

West-Zeeuwsch-Vlaanderen
Anna Almekinders
Olieslagersweg 1
4525 LC Retranchement
vlinders@duumpje.nl
www.duumpje.nl

Friesland

Gerard Bergsma
Bosweer 29
8426 GS Appelscha
bergsmagj@cs.com
home.wxs.nl/~msinnema/wvg

Groningen 'Stad en omme-laand'

Henk Sangers
Hemsterhuislaan 75
9752 NC Haren
h.sangers@tref.nl

Libellenwerkgroep Groningen

Dhr. B. van der Wetering
Lichtboei 259
9732 KD Groningen

WERKGROEPEN

Hoeksche waard

Henk Bunjes
Spuidijk 11
3262 LH Oud-Beijerland
h.bunjes@hetnet.nl
www.hwl.nl

KNNV Hoorn

Henny van de Groep
p/a Yellowlaan 24
1695 HV Blokker
hoorn@knnv.nl
www.knnv.nl/hoorn

Kop van Overijssel

Bert van Geel
De Rikking 198
8332 CK Steenwijk

Krimpenerwaard

P. Schrijvershof
Corellistraat 14
2901 KB Capelle a/d IJssel
marijke.paul@hetnet.nl
www.nwvk.nl

Limburg

Jo Queis
Spaanse singel 2
6191 GK Beek

Libellenwerkgroep Limburg

Dhr. J.T. Hermans
Hertestraat 21
6067 ER Linne

De Top van Limburg

Ger Beumeler
Pr. Beatrixstraat 24
6591 EX Gennep
g.beumeler@planet.nl

Mark en Leij

Frans Vermeer
Ghil 4
5111 ED Baarle-Nassau
vermeer@ghil.demon.nl

De Marne

Mevr. Stoltenborgh
Leensterweg 31
9977 PA Kloosterburen
stoltenborgh@veteranen.nl

Vlinder- en libellenwerk- groep Nieuwkoop-Noorden

Paul van Hoek
Molenstraat 37
2461 AE Ter Aar
pvanhoek@worldonline.nl

IVN Nijkerk

Lydia Berghuis
Putterbrink 2
3881 LK Putten
E-mail: bhkoopman@zonnet.nl

TENTOONSTELLINGEN

Onderstaande tentoonstellingen van De Vlinderstichting zijn ondergebracht bij ExpoRent. Informatie over verhuur en beschikbare perioden is te verkrijgen bij ExpoRent, tel. 0481 420164, of exporent@eco-markt.nl. Of kijk op www.eco-markt.nl/exporent.

- *Herstel dagvlinders* gaat in op achtergronden van de achteruitgang van de dagvlinders en de mogelijkheden die er zijn voor herstel. Aan de hand van een viertal voorbeelden wordt informatie gegeven over het leven van vlinders en de eisen die ze aan hun omgeving stellen. Huurprijs: € 350,- per vier weken.
- *Vlinders in de duinen* is een fraai vormgegeven tentoonstelling over het Nederlandse duingebied en de vlinders die daar voorkomen. Met informatie over de biologie van vlinders, ecologische aspecten, leefgebieden, de achteruitgang van vlinders en de mogelijkheden voor behoud, herstel en ontwikkeling. Huurprijs: € 350,- per vier weken.
- *Bescherm dagvlinders* gaat over het leven van vlinders, de bedreigingen waaraan de leefgebieden van vlinders blootstaan, en de maatregelen die zowel in het landelijk gebied als in de stedelijke omgeving nodig zijn om vlinders te beschermen. Huurprijs: € 225,- per vier weken.
- *Vlinders in het veenweidegebied* behandelt vlindersoorten die kenmerkend zijn voor het veenweidegebied. Huurprijs: € 75,- per vier weken.
- *Tuinieren met planten en dieren* stimuleert mensen om hun tuin op een natuurvriendelijke manier in te richten en te onderhouden. De tentoonstelling wordt beheerd door De Vlinderstichting namens het platform 'Tuinieren met planten en dieren'. Huurprijs: € 125,- per vier weken.

De tentoonstellingen van De Vlinderstichting zijn de komende tijd op de volgende plaatsen te zien:

- t/m 31 augustus
Tuinieren met planten en dieren
Landschap Overijssel, Poppenallee 39, Dalfsen
- t/m 31 oktober
Herstel Dagvlinders
Landschap Overijssel, Poppenallee 39, Dalfsen
- t/m 1 november
Vlinders in de Duinen
Infocentrum de Noordwester, Vlieland, tel. 0562 451700

Noord-Kennemerland

Els Swart
Bakkersweg 20
1852 EE Heiloo

Noordoost-Overijssel

Egbert Pullen
Rembrandtstraat 82
7771 XJ Hardenberg
egbert.pullen@hetnet.nl
home.hetnet.nl/~m-pullen

Noordoost-Veluwe

Els Koopmans-Grommé
Bongerdplein 1
8162 AW Epe
e.d.van.dissel@hccnet.nl

Noordwest-Veluwe

Bert Beens
Van Lennepstraat 11
3842 XW Harderwijk
bertbeen@wanadoo.nl

Otterlo

Marika van de Pol
Elspeterweg 78 a
3888 MX Uddel
marika@hetnet.nl

Libellenwerkgroep Overijssel

Dhr. E. Ruiter
Houtmanstraat 10
8023 EA Zwolle

Schoonebeek

De heer C. Bosch
De Maten 37
7761 DK Schoonebeek
co.bosch@hccnet.nl

Utrecht

H. Hendriks
J. de Bekastraat 2
3514 VM Utrecht

Voorne-Putten

Jolanda ten Thije
Orion 47
3225 GL Hellevoetsluis
jtenthije@hetnet.nl
www.knnv.nl/voorne/03-werk-
groepen/c-vlinderwg/Vlin-
derWG.htm

Insectenwerkgroep KNNV

Waterweg Noord
Fred Boekhout
Malmöpad 5
3067 PW Rotterdam

Woerden

Mieke de Haan
Van Teylingenweg 148
3471 GH Kamerik
m.dehaan3@freeler.nl

WERKGROEPEN

IJhorst

Luuk Groenendijk
L. Springerlaan 52
7941 GC Meppel
frandvderende@hetnet.nl

Zaanstreek

Mevr. H. Roode-Woudstra
Postbus 223
1500 EE Zaandam

Vlinder- en libellenwerk- groep Zeeland

Anton Baayens
Grote Abeele 40
4388 VW Oost Souburg
famba@tiscali.nl
clubnet.zeelandnet.nl/vlinder

Zeeuws-Vlaanderen (Oost)

Joop de Bakker
Pastoor Willemsstraat 5
4586 AJ Lamswaarde

Zuid-Kennemerland

Jacques Clemens
Vogelenzangseweg 366
2114 CL Vogelenzang
jac.clemens@hetnet.nl
www.knnv.nl/haarlem/dagvlin-
derwerkgroep.htm

Libellenwerkgroep Zuid-Ken- nemerland

F. Koning
M. Hobbemastraat 37
2102 BJ Heemstede
koning.f@wolmail.nl
www.knnv.nl/haarlem/libellen-
werkgroep.htm

Zoetermeer

Anja van Beek
Turfberg 16
2716 LT Zoetermeer
famvbeek@wanadoo.nl

Zuidwolde

J. de Haas
Jan Westerhuisstraat 2
7924 RE Veeningen
j.a.dehaas@hetnet.nl